

PRORGAM NO: 334

CARA NGGLADHI LARE INKGANG TELAT ANGGENIPUN WICANTEN / NILARAKEN MARGI INKGANG LEPAT

Sedhèrèk kula, remen sanget kula, Lilis, saged manggih panjenengan malih wonten ing adicara Cahyaning Agesang. Pandonga kula, panjenengan wonten ing kawontenan ingkang saé saha séhat. Adicara Cahyaning Agesang kados ing padatanipun badhé nyegahaken kalih pérangan. Saha ing pérangan kaping sepindhah, kula kepingin atur wawasan dhateng panjenengan, ngéngingi kados pundi ***caranipun nggladhi laré ingkang telat anggènipun wicanten***. Lajeng wonten ing pérangan kaping kalih, kados ing padatanipun, ibu Arin badhé dumugi saha atur siraman rohani kanggé kita, supados iman kita dipun kiyataken. Inggih sedhèrèk kula, sugeng nyatunggal kaliyan kula saha sugeng mirengaken adicara menika.

Pasinaon Kanggé Gesang_Cara Nggladhi Laré Ingkang Telat Anggènipun Wicanten

Sedhèrèk kula, tiyang badhé bombong saha remen menawi anakipun énggal saged wicanten, nanging kathah laré ingkang telat anggènipun wicanten ingkang adamel tiyang sepuhipun sumelang. Telatipun wicanten tumrapipun balita minangka salah satunggal prekawis umum/limrah ingkang dipun alami déning sawetawis tiyang sepuh. Telatipun wicanten inggih menika satunggal kawontenan ing nalika balita panjenengan mboten saged wicanten babar-pindhah, utawi namung saged ngucapaken sawetawis tembung kémawon. Kathah-kathahipun prekawis laré telat wicanten, karana kirangipun pikantuk pirengan tembung-tembung énggal, saha lepatipun cara anggènipun nggladhi pemahaman artos saking tembung-tembung menika. Namung sawetawis prekawis kémawon ingkang kasebabaken déning gangguan pamirengan, paningalan, ugi gangguan-gangguan sanèsipun, kados ta, autisme.

Nah, kanggé nggladhi kesagedan wicanten tumrap laré, gumantung dhateng timindakipun tiyang sepuh, mbah kakung, mbah putri, pangemong, saha anggota kulawarga sanèsipun sanget wigatos. Kita kedah asring ngajak wicanten kanthi nyuwanten ingkang pas. Nanging, menawi dipun panggihi gangguan tumrap sang laré menika, pramila ingkang rumiyin kedah kita tindakaken inggih menika ndandosi rumiyin gangguan menika. Umpaminipun, wonten ing prekawis gangguan pamirengipun, kita saged nyukani alat/piranti pambiyantu pamirengipun, sasampun menika nembé nggladhi laré menika blajar wicanten. Karana dhasaripun/wewatonipun, saderengipun laré wiwit wicanten, langkung rumiyin laré nglangkungi ingkang naminipun prosès “pemahaman”, kamangka prosès menika kawiwitan menawi prosès mirengipun tuwuh kanthi saé.

Salintunipun menika, kula badhé mbagé seserepan dhateng panjenengan, cara nggladhi saha ngrangsang wicanten tumrap balita, temah saben ibu saged nindakaken bab menika murih

mindhakaken kesagedan balitanipun wicanten. Cara menika kula pendhet saking sawetawis sumber ingkang wonten ing internèt.

Kaping sepindhah, kita kedah sumerep menawi laré-laré sanget remen mirengaken tiyang sepuhipun wicanten saha migatosaken praupan tiyang sepuhipun ing nalika wicanten. Nah, ajak bayi panjenengan wicanten saasringipun ing sakawitan, sanadyana piyambakipun dèrèng wekdalipun wicanten. Nggladhi balita blajar wicanten ing sawiwitan, badhé nggladhi mbiyantu kesagedanipun kanggé sesambetan kaliyan tiyang ingkang wonten ing sakiwa-tengenipun. Menapa ingkang kita wicantenaken, badhé kasimpen wonten ing mémorinipun, saha satunggaling wedal laré menika badhé nuladha menapa ingkang piyambakipun pirengaken, saé menika ingkang dipun ajaraken déning tiyang sepuhipun nanging ugi déning tiyang-tiyang ingkang ing sakiwa-tengenipun.

Satunggal bab ingkang paling wigatos, inggih menika ngajar laré wicanten tembung-tembung ingkang positif, sandyana piyambakipun dèrèng saged wicanten, menika badhé ngasah raos pitadosing dhirinipun kanggé wiwit ngucapaken satunggalipun tembung.

Selajengipun, tiyang sepuh kedah pados tembung-tembung ingkang gampil dipun pahami, utawi pilih kémawon tetembungan prasaja ingkang trep kaliyan umuripun laré kanggé sesambetan ing sedinten-dinten. Umpaminipun, laré umur satunggal taun mbetahaken tembung, kados ta, ibu, bapak, susu, ngombé, adus, saha sanès-sanèsipun, ingkang pas kaliyan kagiyatan ingkang piyambakipun lampahaken saben dinten, saha naminipun barang-barang ingkang wonten ing sakiwa-tengenipun. Laré umur satunggal taun dèrèng mbetahaken tembung-tembung, kados ta, gajah, roket, montor, ugi naminipun barang-barang sanèsipun ingkang mboten penting kanggé piyambakipun ing wedal taksih umur satunggal taun.

Menawi umuripun sampun langkung saking kalih taun, wedalipun kita mboten namung nepangaken satunggal barang ingkang piyambakipun tingali kémawon, nanging kedah dipun cobu kanggé nggambaraken saha nepangaken kaginipun barang-barang menika, kados ta, “iki arané potelot, potelot digunakaké kanggo nulis lan nggambar”, “iki arané gelas, gelas digunakaké kanggo ngombé”, “iki arané hènpon, hènpon digunakaké kanggo nélpon bapak”, saha sanès-sanèsipun.

Tiyang sepuh ugi saged nyukani pitakènan ingkang mancing wangsulan namung satunggal tembung utawi langkung saking satunggal tembung. Mbok menawi kémawon wangsulanipun mboten cetha, nanging kita kedah tetep ngregani, saha saged dipun cobu mangsuli menapa ingkang piyambakipun ucapaken kanggé nyethakaken maknaipun, sampun dipun cédhal-cédhalaken.

Sampun ngudi kanggé mangertos pangucapipun laré, menawi piyambakipun wicanten kanthi cara ingkang mboten cetha. Kados ta, piyambakipun nedhi ngombé nanging namung kanthi cara nuding gelas, utawi namung wicanten “omm...”. Pandeng mripatipun, lajeng sanjang: “arep ngombé?”.

Lajeng tedhi laré menika supados migatosaken obahing lambé panjenengan saha tedhi supados nirokaken pangucap panjenengan kanthi alon-alon.

Ngajari laré wicanten ugi saged lumantar dolanan, kados ta, kegiatan maos gambar. Kita saged nedhi laré menika nirokaken pangucap kita ing nalika nuding gambar. Lajeng, menawi piyambakipun sampun saged nyebataken aranyun barang ingkang wonten ing gambar, panjenengan tedhi supados piyambakipun piyambak ingkang ngucapaken. Panjenengan lampahaken bab menika selami anak panjenengan remen nglampahaken, sampun ngantos adamel anak panjenengan rumaos kapeksa. Salintunipun menika, kita saged ngajak laré dolanan bedhèk-bedhèkan kanthi nepangaken laré menika dhateng dhirinipun piyambak, kados ta, nuding pundi mripat, rambut, irung, kuping, saha bagéyan badan sanèsipun. Kita ugi saged nepangaken tiyang-tiyang ing sakiwa-tengenipun, mbah kakung, mbah putri, bulik, paklik, saha anggota kulawarga sanèsipun.

Tiyang sepuh ugi kedah migatosaken anakipun, menawi laré menika sampun bosen utawi sayah blajar. Kita saged ningali tanggapanipun ing nalika dipun ajak blajar wicanten, menawi piyambakipun taksih migatosaken kita, saged terus dipun ajak wicanten. Nanging menawi mboten saha sampun migatosaken bab sanèsipun, kita saged ngrampung ing sawetawis wedal rumiyin, saged dipun wangsuli malih ing sanès wedal.

Sedhèrèk kula, menika kalawau cara prasaja ingkang saged kita cakaken tumrap anak kita ingkang telat wicanten, mugi-mugi migunani saha mugi-mugi anak panjenengan énggal saged wicanten kanthi lancar.

Sedhèrèk kula, kados makaten kalawau wawasan ingkang saged kula aturaken, ngéngingi nggladhi laré ingkang telat wicanten. Mugi-mugi migunani kanggé panjenengan sakulawarga. Adicara Cahyaning Agesang taksih badhé dipun lajengaken sesarengan kaliyan ibu Arin, ingkang badhé atur kaweruh bab karohanèn kanggé kita. Awit saking menika, tetepa sesarengan kaliyan adicara menika, karana sadèrèngipun ibu Arin dumugi kula badhé nyegahaken satunggal lagu pepujèn kanggé panjenengan. Sugeng mirengaken.

Nilaraken Margi Ingkang Lepat

Sedhèrèk kula, setunggalipun tiyang èstri enèm, naminipun Titin, ingkang nembé umur tigangdas gangsal (35) taun, nggadhah anak setunggal, tilar-ndonya kanthi kawontenaning badanipun ingkang kera sanget. Piyambakipun tilar-ndonya karana nandhang penyakit AIDS. Anakipun ingkang nembé umur sedasa taun menika nangis awit karana sedhih. Laré menika mboten sumerep wonten ing pundi bapakipun, karana sampun dangu nilaraken piyambakipun. Ibunipun ingkang taksih enèm menika kedah nyambut-damel dados wanita panggilan/tuna susila kanggé pagesanganipun. Karana

pendamelanipun menika, piyambakipun ketularan penyakit ingkang adamel piyambakipun tilar-ndonya. Gangsal taun ing wingking menika badanipun dipun krakoti déning werni-werni penyakit, kulawarganipun mboten kathah nyukani pitulungan, karana piyambakipun sanès wanita ingkang saé-saé. Dados, sadèrèngipun tilar-ndonya piyambakipun sanget sangsara, badanipun sangsaya dinten sangsaya kera, manahipun ugi kapenet karana dipun tebihi déning kulawarganipun saha kanca-kancanipun. Kulawarga saha kancanipun getun, kénging menapa Titin nglampahi margi ingkang lepat, temah gesangipun sanget sangsara.

Sedhèrèk kula, kathah wanita kadosdéné Titin, ingkang milih margi gesang ingkang lepat. Kathah wanita ingkang sadéyan narkoba, karana piyambakipun kepingin pikantuk arta ingkang kathah. Kathah wanita ingkang nyadé badanipun, karana kepèpèd kebetahan gesang ingkang awrad. Kathah wanita pinter ingkang nggadhahi kalenggahan ingkang saé, nanging milih nglampahi korupsi supados pikantuk arta ingkang lubèr kanthi gampil. Wonten kathah pawadan/alesan kénging menapa tiyang milih margi ingkang lepat. Wonten ingkang karana kepèpèd ékonomi, karana srakah, saha karana kepingin gesang nikmat. Nanging kita sumerep, menapa kémawon alesanipun milih margi ingkang lepat sanès pilihan ingkang ngremenaken saha mbingahaken, karana margi gesang ingkang lepat badhé mbeta kita dhateng kasangsaran saha paukuman.

Kathah tiyang ingkang kala-kala sengaja/njarag milih margi ingkang lepat, karana margi menika dipun anggep nguntungaken. Kathah tiyang ingkang milih margi ingkang lepat karana kapeksa, mboten wonten pilihan sanèsipun. Saha kathah tiyang ingkang mboten naté wonten ing margi ingkang lepat nanging ngraosaken kasangsaran ingkang ngédap-édapi. Gesang wonten ing margi ingkang lepat panci mboten naté nyukani kabagyan. Pramila saking menika, ing pungkasanipun kathah tiyang ingkang ngudi wangsul dhateng margi ingkang leres. Kathah tiyang ingkang kanthi rekaos kepingin nilaraken margi ingkang lepat sadèrèngipun kasèp.

Sedhèrèk kula, jumangkah dhateng margi ingkang leres sanès bab ingkang gampil, menapa malih menawi kita sampun kedangon wonten ing margi ingkang lepat. Nanging mboten wonten ingkang mokal kanggénipun Gusti. Sinten kémawon saged wangsul dhateng margi ingkang leres. Kita taksih ènget kaliyan cariyos ngéngingi Prabu Dawud, panjenenganipun satunggalipun ratu ingkang dipun tresnani Gusti, saha Gusti nyebat Prabu Dawud menika minangka abdinipun ingkang setya. Sanadyana Prabdu Dawud kathah nindakaken dosa, nanging ing pungkasaning panjenenganipun milih margi ingkang leres. Mangga kita mirengaken pangandikanipun Prabu Dawud ingkang nedahaken bilih panjenenganipun milih margi ingkang leres. Prabu Dawud ngandika:

Kawula milih ngambah margi ingkang leres, sarta nggatosaken dhateng putusan-putusan Paduka.

Kawula rumaket dhateng dhawuh-dhawuh Paduka, dhuh Allah, mugi sampun Paduka wirangaken.

Kawula badhé netepi dhawuh Paduka, awit Paduka paring tambahing pangertosan dhateng kawula.

Dhuh Allah, kawula kasumerepna suraosipun angger-angger Paduka, sarta badhé kawula turut ing selaminipun.

Kawula kaparingana pangertosan dhateng dhawuh-dhawuh Paduka, sarta badhé kawula tetepi kalayan gumolonging manah.

Kawula kasagedna mbangun-turut dhateng dhawuh Paduka, awit menika ingkang kawula remeni. Manah kawula kadamela kasengsem dhateng dhawuh pangandika Paduka, ketimbang remen dhateng prekawis ingkang nistha.

Mripat kawula mugi Paduka cegah saking sumerep barang ingkang tanpa gina. Paduka mugi nandukaken kesaénan dhateng kawula miturut janji Paduka. (Masmur 119:30-37).

Sedhèrèk kula, cetha sanget tembung-tembungipun Prabu Dawud ingkang nedahaken, bilih panjenenganipun milih margi ingkang leres. Saha bukti saking pilihanipun Prabu Dawud, inggih menika panjenenganipun mbangun miturut pitedahipun Gusti, nyepengi perintah menika ngantos ing pungkasaning gesang. Prabu Dawud badhé miara prenatal-prenatanipun Gusti kanthi sakebaking manah. Prabu Dawud sampun nilaraken margi ingkang lepat, saha milih margi ingkang leres. Ngantos ing pungkasaning gesangipun Prabu Dawud setya dhateng margi ingkang leres ingkang dipun pitedahaken déning Gusti. Pramila saking menika Gusti nyebat Prabu Dawud kanthi sebatan abdi ingkang setya. Saha gesangipun Prabu Dawud sanget ngluhuraken Gusti.

Sedhèrèk kula, wonten ing pepujèn ingkang sanès, Prabu Dawud ngandika:

Begja wong sing lakuné ora kaya sing dipéngini déning wong ala, lan ora niru lakuné wong dosa sarta ora sesrawungan karo wong sing dhemen memoyok,

nanging sing seneng nglakoni angger-anggeré Gusti Allah lan dirasak-rasakaké rina wengi.

Wong mau kaya wit, sing ditandur ana ing pinggir kali, sing tansah awoh manut mangsané, lan godhongé ora tau gogrog; apa waé sing ditandangi mesthi olèh gawé.

Nanging wong ala lelakoné ora kaya mengkono; kaya mrambut sing kabur ing angin.

Mulané wong ala bakal diukum déning Allah, mengkono uga wong sing nerak dhawuh-dhawuhé Pangéran, ora gelem sesrawungan karo wong mursid.

Lakuné wong mursid dituntun lan diayomi déning Allah, nanging lakuné wong ala anjog ing karusakan. (Masmur 1:1-6).

Sedhèrèk kula, nilaraken margi ingkang lepat, inggih menika pilihan ingkang mbingahaken, karana kados ingkang dipun ngendikakaken Prabu Dawud, ***Begja wong sing lakuné ora kaya sing dipéngini déning wong ala, lan ora niru lakuné wong dosa.*** Kénging menapa tiyang ingkang lumampah ing margi ingkang leres menika mbingahaken? Karana piyambakipun kadosdéné wit ingkang dipun tanem

ing pinggiring ilinipun toya, ingkang ngasilaken woh ing mangsanipun, saha ingkang mboten alum ronipun, menapa kémawon ingkang dipun tindakaken kasil. Kosok-wangsulipun tiyang ingkang lumampah wonten ing margi ingkang lepat, kadosdéné mrambut ingkang dipun sebul déning angin, mboten badhé tahan wonten ing penghakiman, mboten badhé tahan wonten ing pakempalan tiyang leres, saha ing pungkasanipun tumuju dhateng nraka.

Samenika cetha sanget, kénging menapa kita kedah nilaraken margi ingkang lepat. Sanadyana awrat kita kedah nilaraken margi ingkang lepat, jumangkah tumuju dhateng margi ingkang leres, inggih menika pitados dhumateng Gusti Yésus karana Gusti Yésus ngandika:

“Aku iki dalané marang Gusti Allah lan Aku sing nuduhaké”

Gusti Yésus inggih menika kaleresan. Menawi kita pitados dhumateng Gusti Yésus, pramila kita badhé wonten ing margi ingkang leres. Gusti Yésus badhé nuntun margining gesang kita dhateng margi ingkang leres. Gusti Yésus karsa, kita mratobat saha nilaraken margi ingkang lepat. Namung pitados saha ngèstokaken sedaya ingkang dipun printahaken Gusti Yésus, pramila kita badhé lumampah wonten ing margi ingkang leres. Gusti Yésus kedah dados pilihan kita, menawi kita kepingin lumampah wonten ing margi ingkang leres saha nilaraken margi ingkang lepat. Kita mboten saged lumampah wonten ing kalih margi. Pilihan ingkang mbingahaken, malahan nyukani gesang langgeng dhateng kita, inggih menika milih Gusti Yésus karana Gusti Yésus minangka margi kaleresan. Amin.